

GMINNY

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

DLA GMINY CHOCIWEL

NA LATA 2020-2022

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
PODSTAWA PRAWNA	4
I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA GMINY CHOCIWEL.	5
1. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach Gminy Chociwel.	5
2. Diagnoza problemów społecznych w sektorze pomocy społecznej na terenie Gminy Chociwel	6
3. Analiza SWOT.	8
II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE GMINY CHOCIWEL.	10
III. ASYSTENT RODZINY.	11
IV. PROGRAM WSPIERANIA RODZINY.	14
1. Adresaci programu	14
2. Cele programu	14
3. Realizatorzy i partnerzy programu	15
4. Finansowanie programu	16
5. Monitoring i ewaluacja programu	17
V. PODSUMOWANIE.	17

WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszą komórką społeczną, jest również tą instytucją społeczną, która mimo zmian zachodzących w społeczeństwie nadal znajduje się na samym szczycie w hierarchii wartości społecznych. Rodzina kształtuje osobowość, system wartości, poglądy, styl życia, przygotowuje do pełnienia ról społecznych. Rodzina stanowi naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze. W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Jeżeli pojawiające się trudności przewyższają możliwości ich rozwiązania przy wykorzystaniu zasobów rodziny, pojawia się konieczność wsparcia z zewnątrz.

Właściwie prowadzona praca na rzecz rozwiązania trudności rodziny winna być prowadzona na zasadzie współpracy. Zamiast wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją wspierać i wspomagać w celu zapewnienia prawidłowego jej funkcjonowania. Prowadząc pracę z rodziną należy dążyć do jej usamodzielnienia, opierając plan działania na zasobach rodziny, wykorzystując mocne strony jej samej, jak również system wsparcia. Najważniejszym zadaniem Programu jest wspieranie rodziny biologicznej w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w rezultacie zminimalizowanie konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Gminny Program Wspierania Rodziny to dokument, który jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chociwel na lata 2014 - 2020.

Program wspierania rodziny adresowany jest przede wszystkim do: rodzin wychowujących dzieci, w których występuje problem uzależnienia, zagrożenia ubóstwem, przemocą oraz bezradnych w pełnieniu funkcji opiekuńczo — wychowawczych, rodzin w których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, ponadto przedstawicieli instytucji i służb działających na rzecz wspierania rodziny.

Potencjałem dającym gwarancję poprawnej realizacji założeń Programu ma być kadra pomocy społecznej Gminy Chociwel. Jej kwalifikacje, predyspozycje, doświadczenie oraz umiejscowienie pracy w terenie, ma stanowić podstawę do skutecznych rozwiązań istniejących trudności.

PODSTAWA PRAWNA

Zgodnie z zapisami art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn. zm.) na gminach ciąży obowiązek opracowania i realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny.

Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Chociwel na lata 2020-2022 jest utworzenie systemu wsparcia skierowanego do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo - wychowawczych. Jego opracowanie i wdrożenie odpowiada właściwym przepisom prawnym:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.)
- Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2019 r., poz. 730 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r., poz. 2086 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r., poz. 1481 z późn. zm.),
- Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r., poz. 473 z późn. zm),
- Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chociwel na lata 2014 — 2020 przyjętej Uchwałą Nr XXXV/259/14 Rady Miejskiej w Chociwlu z dnia 29 października 2014 r.)

I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA GMINY CHOCIWEL.

1. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach Gminy Chociwel.

Gmina Chociwel położona jest w północno-wschodniej części Powiatu Stargardzkiego, gmina zajmuje powierzchnię 160,57 km², jest gminą miejsko-wiejską, w skład której wchodzi miasto Chociwel i 11 sołectw: Bobrowniki, Bród, Długie, Kamienny Most, Kania, Karkowo, Lisowo, Lublino, Oświno, Starzyce i Wielń Pomorski. Siedzibą gminy jest miasto Chociwel.

Gmina Chociwel liczy 5.716 mieszkańców, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.

Tabela 1. Ludność w latach 2017-2019.

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem			Kobiety			Mężczyźni		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.	Mieszkańcy Miasta i Gminy Chociwel	5804	5802	5716	2873	2871	2828	2931	2931	2888
	w tym miasto	3121	3109	3062	1593	1587	1562	1528	1522	1500
	w tym gmina – obszar wiejski	2683	2693	2654	1280	1284	1266	1403	1409	1388
2.	Wiek produkcyjny	3488	3427	3311	1670	1657	1600	1818	1770	1711
	w tym miasto	1869	1815	1737	950	930	884	919	885	853
	w tym gmina	1619	1612	1574	720	727	716	899	885	858

Źródło: Urząd Miejski w Chociwlu.

Z danych zawartych w tabeli nr 1 wynika, że w roku 2017 Gmina Chociwel ogółem liczyła 5.804 mieszkańców, z tego 3.121 osób mieszkało w mieście, a 2.683 osób na wsi, w 2018 r. 5.802 mieszkańców, z tego 3.109 w mieście, a 2.693 na wsi, w 2019 r. - 5.716, w tym 3.062 w mieście, 2.654 zamieszkiwało na wsi. W wieku produkcyjnym w 2017 r. - było 3.488 mieszkańców, z tego 1.869 osób mieszkało w mieście, a 1.619 na wsi, w 2018 r. — 3.427, z tego 1.815 mieszkało w mieście, a 1.612 na wsi, w 2019 r. - 3.311, z tego 1.737 mieszkało w mieście, a 1.574 na wsi.

Analizując dane zawarte w tabeli 1, zauważa się, że w okresie od 2017 roku do 2019 r. liczba ludności gminy nieznacznie, ale uległa zmniejszeniu. Zauważyć również można, iż w okresie od 2017 r. do 2019 r. stopniowo spadała liczba osób w wieku produkcyjnym, co skutkuje stałą tendencją wzrostową ludności w wieku poprodukcyjnym. Ponadto zaobserwowana w ostatnich latach tendencja wzrostowa grupy osób wkraczających w wiek emerytalny wiąże się z niekorzystnym zjawiskiem starzenia się populacji, mającym bezpośredni wpływ dla potencjału Gminy Chociwel.

2. Diagnoza problemów społecznych w sektorze pomocy społecznej na terenie Gminy Chociwel.

Tabela 2. Powody * przyznawania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2017-2019.

Powód przyznania pomocy	Rok		
	2017	2018	2019
Ubóstwo	93	81	79
Bezdomność	3	4	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	13	14	5
Wielodzietność	6	8	6
Bezrobocie	92	87	84
Nieppełnosprawność	75	75	75
Długotrwała lub ciężka choroba	40	53	66
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	8	14	7
Przemoc w rodzinie	0	2	3
Uzależnienia	13	16	14
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	6	5
Zdarzenie losowe	1	0	1

Źródło: Opracowanie własne.

*liczba osób wskazanych w tabeli 2 dotyczy osób, które w diagnozowanych latach ubiegały się o świadczenia pieniężne z pomocy społecznej na skutek wskazanych w tabeli powodów przyznania pomocy.

Dane zawarte w tabeli nr 2 wskazują, że najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc w Ośrodku Pomocy Społecznej w Chociwlu w latach 2017 - 2019 było ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność. Dużą grupę osób korzystających ze wsparcia tutaj Ośrodka stanowiły również osoby długotrwanie lub ciężko chore. Choroba była czwartą pod względem częstotliwości przyczyną ubiegania się o pomoc przez mieszkańców Gminy Chociwel w latach 2017 – 2019. W dalszej kolejności, ze względu na częstotliwość występowania problemu, z konieczności którego klienci MGOPS-u ubiegali się o pomoc, znalazły się: uzależnienia, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo — wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, wielodzietność, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, bezdomność, przemoc w rodzinie, zdarzenie losowe.

Dane liczbowe zawarte w tabeli nr 2 wskazują, iż liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej w ostatnich latach maleje. Niewątpliwie ma na to wpływ fakt wdrożenia wsparcia finansowego dla rodzin z dziećmi w ramach Programu 500 Plus.

Tabela 3. Kwoty świadczeń przyznawanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2017-2019.

Lp.	Rodzaj udzielanych świadczeń	Rok	Kwota	Rok	Kwota	Rok	Kwota
1.	Zasilek stały	2017	265.734,17	2018	254.195,28	2019	270.633,44
2.	Zasilek okresowy		75.628,72		52.939,20		55.797,23
3.	Zasilek celowy		67.692,61		67.779,90		87.669,67
4.	Usługi opiekuńcze		0		0		0
5.	DPS		176.741,40		246.247,30		281.755,43
6.	Dodatek mieszkaniowy		95.582,70		99.239,68		85.036,97
7.	Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami		865.297,60		837.618,28		775.591,26
8.	Świadczenie wychowawcze		3.584.702,00		3.384.594,80		4.362.994,10
9.	Fundusz alimentacyjny		362.350,00		324.490,65		304.224,51
10.	Dobry start		0		184.500,00		188.700,00
11.	Zasilek pielęgnacyjny		301.869,00		318.087,12		397.968,90
12.	Pieczcha zastępcza		77.185,93		82.602,28		126.692,93

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 3 zawiera informacje o rodzajach oraz wysokościach świadczeń pieniężnych udzielonych w latach 2017 — 2019. Największe środki przeznaczone są na wsparcie rodzin z dziećmi, tj. na wypłatę świadczenia wychowawczego oraz świadczeń rodzinnych. Kolejnym świadczeniem skierowanym do rodzin, a konkretnie do samotnych rodziców, jest świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz od 2018 roku jednorazowe świadczenie „Dobry start”, przyznawane z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Po wsparciu rodzin, największe środki przeznacza się na wypłatę zasiłków pielęgnacyjnych i zasiłków stałych. W 2017 roku uprawnionych do zasiłków stałych było 58 osób, którym wypłacono 546 świadczeń o łącznej wartości 265 734 zł, w 2018 roku 53 osoby i 533 świadczenia o łącznej wartości 254 195 zł, a w 2019 roku 54 osoby i 552 świadczenia o łącznej wartości 296 641 zł. Zasiłki stałe przysługują osobom posiadającym znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności, także z tytułu wieku, jeśli nie nabyły uprawnień do świadczeń z innych źródeł.

Nadal duża liczba klientów pomocy społecznej otrzymuje wsparcie w postaci zasiłków celowych i okresowych. Jako przyczynę złej sytuacji materialnej mieszkańcy Gminy wskazują niepełnosprawność jak również długotrwałą chorobę. Zauważa się niechęć do podjęcia zatrudnienia wśród klientów Ośrodka.

W latach 2017 — 2019 Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował pomoc w formie żywności w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym”. Ośrodek jest jednostką, która nieprzerwanie od 2016 roku, na terenie Gminy Chociwel dystrybuuje nieodpłatną żywność. W okresie od 2016 roku do grudnia 2019 roku Gmina Chociwel, za pośrednictwem Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przekazała osobom potrzebującym 126 ton żywności o łącznej wartości

652 tys. złotych. W ramach Podprogramów w poszczególnych latach realizowane były równoległe cykliczne działania, w ramach środków towarzyszących, oferowane odbiorcom pomocy żywnościowej, których celem było włączenie społeczne tych osób. Osoby korzystające z pomocy żywnościowej objęte zostały pracą socjalną, miały możliwość skorzystania między innymi ze wsparcia psychologicznego i prawnego oraz pomocy asystenta rodziny, warsztatów edukacyjnych i kulinarnych. Pomocą w ramach PO PŻ każdorazowo objęte są osoby i rodziny z terenu naszej Gminy, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza odpowiednio kryterium dochodowego, obowiązującego w danym roku programowania nieodpłatnej żywności.

3. Analiza SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Chociwel na lata 2020 - 2022 dokonano analizy SWOT. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 4. Analiza SWOT.

WSPARCIE RODZINY ANALIZA SWOT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Profesjonalizm i aktywna współpraca instytucji wspierających rodzinę.	Bezradność i roszczeniowość, nastawienia na pomoc finansową, brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów.
Wsparcie rodziny przez asystenta rodziny.	Brak lokali mieszkalnych na terenie Gminy
Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty.	Zbyt duże obciążenie pracą pracowników instytucji pomocowych.
funkcjonowanie w gminie Karty Dużej Rodziny	Niska gotowości rodzin do zmiany stylu życia.
działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin doznających przemocy w rodzinie	Bierna postawa członków rodzin wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie.
Rozwinięta sieć instytucji wspierających rodzinę – OPS, GKRPA, PCPR, Sąd, PPP, ośrodki zdrowia.	Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych.
Oferta wsparcia psychologicznego i prawnego dla rodzin i osób przeżywających problemy.	Brak programów reintegracji ze środowiskiem dla osób uzależnionych opuszczających zakłady karne.
Działalność placówek oświatowych, ośrodków wsparcia dziennego, organizacji pozarządowych.	Utrudniony dojazd / brak komunikacji publicznej z miejscowości wiejskich uniemożliwiający podjęcie zatrudnienia.
Środki pozabudżetowe pozwalające realizować programy wspierające rodziny zagrożone	Brak usług opiekuńczych

wykluczeniem społecznym.	
Tworzenie warsztatów umiejętności wychowawczych tj. szkoły dla rodziców,	Malejące zainteresowanie podjęciem pracy w sektorze pomocy społecznej
Realizacja rządowego programu „Posiłek w domu i szkole” finansującego dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach.	
Pozyskiwanie ofert wypoczynku letniego dla dzieci z najuboższych rodzin.	
Bliskość Parku Przemysłowego - zróżnicowanie ofert pracy.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodzin.	Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje.
Świadome i umiejętne korzystanie z różnych form wsparcia.	Nastawienie rodzin na uzyskiwanie wsparcia finansowego.
Poprawa funkcjonowania społecznego rodziny.	Zanik więzi i tradycji rodzinnych.
Poprawa sytuacji dziecka.	Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.
Dostępność zatrudnienia.	Dostęp do środków uzależniających zarówno rodziców, jak i dzieci.
Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.	Istnienie zjawisk patologicznych (przemoc, alkoholizm) oraz wysoka tolerancja na ich istnienie.
Rozwój zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz zwiększenie ich aktywności fizycznej i kulturalnej.	
Zaangażowanie rodzin we współpracę ze służbami pomocowymi.	
Zintensyfikowanie współpracy służb pomocowych.	
Podjęcie współpracy zamiast biernego korzystania z oferowanych form pomocy.	
Usamodzielnienie rodzin zależnych od pomocy społecznej.	

Źródło: Opracowanie własne.

II. SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE GMINY CHOCIWEL.

Dzieci są grupą szczególnie chronioną przez politykę społeczną. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz ochronę przed niekorzystnym wpływem środowiska. System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia z terenu Gminy Chociwel organizują: placówki wsparcia dziennego, rodziny zastępcze, placówki oświatowe.

Poniższe zestawienia tabelaryczne obrazują zakres liczbowy dzieci pochodzących z terenu Gminy Chociwel, objętych zastępczymi formami opieki.

Tabela 5. Dzieci z terenu Gminy Chociwel w rodzinach zastępczych w latach 2017-2019.

Lp.	Dzieci w rodzinach zastępczych	spokrewnionych			niespokrewnionych		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.	Rok						
2.	Liczba dzieci	3	4	6	5	2	2

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 6. Dzieci z terenu Gmin Chociwel w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2017 – 2019.

Lp.	Dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	Przebywających w placówkach			Umieszczonych w placówkach		
		2017	2018	2019	2017	2018	2019
1.	Rok						
2.	Liczba dzieci	2	3	4	0	1	1

Źródło: Opracowanie własne.

Dane Ośrodka wskazują, że z terenu Gminy Chociwel w zastępczych formach opieki w rodzinach spokrewnionych oraz rodzinach niespokrewnionych przebywało odpowiednio w 2017 r. 8 dzieci, w 2018 r. 6 dzieci, w 2019 r. 8 dzieci. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych zwiększyła się z 2 w 2017 r. do 4 w 2019 r. Tendencja ta wyzwała konieczność stałego monitoringu i zwiększenia intensyfikacji działań, poprzez stałą pracę asystenta rodziny, poradnictwo specjalistyczne, pomoc rzeczową, pracę socjalną. Niezbędne staje się zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny o 1 etat. Asystenci rodziny poprzez stałą współpracę z rodzinami dążyć będą do ich poprawnego funkcjonowania, tym samym zapobiegając umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. W związku ze zwiększeniem liczby rodzin, które powinny być objęte pracą z Asystentem Rodziny w roku 2020 przewiduje się zatrudnienie w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej łącznie dwóch asystentów rodziny.

III. ASYSTENT RODZINY.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pomocy udziela się kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka, przy współdziałaniu instytucji i organizacji, pracujących z dziećmi i rodzicami. Rodzinie przyznaje się wsparcie asystenta rodziny. Asystent ułatwia rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną w placówkach lub rodzinach zastępczych. Jeśli dzieci znajdują się pod pieczę zastępczą, rolą asystenta są działania na rzecz ich jak najszybszego powrotu do rodziny. Praca asystenta rodziny nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, jednak współpraca obu jest ściśle ze sobą powiązana.

Bardzo ważne jest, aby rola asystenta rodziny zaczynała się już na etapie profilaktyki i polegała na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstanie w rodzinie problemów związanych z jej nieprawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji, czy od pielęgniarzki środowiskowej.

Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Jednostką powołaną do realizacji przedmiotowych zadań — na podstawie Uchwały Nr XII/83/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Chociwlu z dnia 18 kwietnia 1990 r. - został Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chociwlu.

Zawód asystenta rodziny, w strukturach Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chociwlu funkcjonuje od 2010 roku. W roku 2017 w Ośrodku zatrudniony był jeden asystent rodziny, który swoim wsparciem objął 10 rodzin. W roku 2018 asystent pracował również z 10 rodzinami. W roku 2019 Ośrodek zatrudniał jednego asystenta, który współpracował z 12 rodzinami. Liczba rodzin wymagających objęcia pracą z asystentem rodziny stale wzrasta, dlatego celowym stało się zatrudnienie w strukturach Ośrodka drugiego Asystenta Rodziny.

W latach 2017-2019 pozyskiwano środki finansowe z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny” na zatrudnienie asystentów rodziny. Wdrożenie projektu było zadaniem dodatkowym i fakultatywnym, którego przyjęcie do realizacji zależne było od decyzji samorządu

gminnego. Realizacja projektu w części była finansowana ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w formie dotacji, ze środków Funduszu Pracy oraz środków własnych. Poniższa tabela przedstawia finansowanie wynagrodzenia asystenta rodziny w latach 2017 – 2019.

Tabela 7. Finansowanie wynagrodzenia asystenta rodziny w latach 2017 -2019.

Rok	Dotacja	Środki z Funduszu Pracy	Środki własne	Ogółem
2017 r.	7.469,67	15.165,70	11.931,09	34.566,46
2018 r.	13.068,00	5.139,00	16.282,50	34.489,50
2019 r.	17.700,00	0	32.747,61	50.477,61

Ośrodek podejmuje własne działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia asystentów rodzin i tym samym zapewnienia wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W związku ze zwiększeniem liczby rodzin, które należałyby objąć pomocą asystenta rodziny, w budżecie Gminy Chociwel na 2020 r. zaplanowano środki finansowe na zatrudnienie drugiego asystenta rodziny. W związku z powyższym w roku 2020 zatrudnionych będzie dwóch asystentów rodziny.

Tabela 8. Asystentura rodziny na terenie Gminy Chociwel w latach 2017- 2019.

Rok	Asystentura rodziny w latach 2017-2019		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba rodzin	10	10	12
Liczba asystentów	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne.

Dane zawarte w tabeli nr 8 wskazują, iż asystenturą rodziny objęto 10 rodzin w roku 2017 r. 10 rodzin - w 2018 r. 12 rodzin - w 2019 r. Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że wzrasta liczba rodzin wymagających współpracy z asystentem rodziny, a zatem zachodzi konieczność podtrzymywania tej formy oddziaływań na rzecz rodzin niewydolnych wychowawczo i zagrożonych zjawiskiem przemocy.

Dotychczasowe doświadczenia pozwalają stwierdzić, że współpraca z asystentami rodziny daje wiele korzyści, pomaga rodzinie poznać własne możliwości, zbudować pewność siebie. W efekcie w oparciu o swoje zasoby rozwiązywać problemy. Asystent rodziny mobilizuje do dbania o czystość i porządek w domu. Asystenci rodziny nie „siedzą za biurkiem”, ale spędzają czas z rodzinami w ich domach. Wskazują drogę do zmiany, nie wyręczając klientów w ich działaniach. Ich zadaniem jest zmienić nastawienie klienta, pokazać mu własne możliwości.

Efektom pracy asystenta jest uniknięcie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Z perspektywy czasu i osiągnięć w ramach realizacji tego zadania, stwierdza się, iż jest to jedno z lepszych narzędzi minimalizujących i eliminujących skutki kryzysu w rodzinach zagrożonych różnymi dysfunkcjami, stąd zachodzi konieczność pozostawienia w strukturach Ośrodka tej funkcji. Ponadto koszty zatrudnienia asystenta są o wiele niższe od kosztu utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

Zatrudnienie asystenta rodziny jest zadaniem o charakterze obowiązkowym. Zakres zadań asystenta obejmuje bezpośrednią pracę z rodzicami, dzieckiem, jak również działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do zadań tych należy:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,

18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,

19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

IV. PROGRAM WSPIERANIA RODZINY.

1. Adresaci programu.

Program skierowany jest do rodzin z terenu Gminy Chociwel. Do celów programu przyjęto definicję wskazaną w art. 6 pkt 14 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, określającą rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Program skierowany jest w szczególności do rodzin wychowujących dzieci, w których występuje problem uzależnienia, zagrożenia ubóstwem, przemocą oraz bezradnych w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, jak również do rodzin, w których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, bądź takim, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

2. Cele programu.

Cel główny:

WZMOCNIENIE POZYCJI RODZINY W OBLICZU JEJ KRYZYSU.

Cele szczegółowe:

1. Stworzenie kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Działania:

- 1) udzielenie kompleksowego wsparcia rodzinie w jej funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych,
- 2) realizacja rządowych programów osłonowych,
- 3) Karta Dużej Rodziny.
- 4) udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom,
- 5) udzielanie pomocy w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup posiłku,
- 6) stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy psychologicznej,
- 7) edukacja rodziców w pełnieniu właściwych ról w rodzinie,
- 8) prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

2. Rozwój partnerstwa lokalnego w zakresie wsparcia rodziny.

Działania:

- 1) zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin,
- 2) promowanie i organizowanie różnych form integracji rodzin i realizacji programów wspierających rodziny,
- 3) nawiązywanie partnerstwa o zasięgu lokalnym w zakresie wsparcia rodziny.

3. Rozwój interdyscyplinarnych form wsparcia.

Działania:

- 1) stworzenie systemu pomocy rodzinie w sytuacji kryzysowej, traumatycznej.

4. Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działania:

- 1) organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży,
- 2) wsparcie działalności istniejących świetlic.

3. Realizatorzy i partnerzy programu.

Realizatorem Programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chociwlu, który realizuje Program przy współpracy:

- rodzin z terenu Gminy Chociwel,
- Urzędu Miasta i Gminy w Chociwlu,
- Zespołu Placówek Oświatowych w Chociwlu,
- Placówek Wsparcia Dziennego działających na terenie gminy Chociwel,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chociwlu,
- posterunku policji w Chociwlu,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Chociwlu,
- Zakład Pielęgniarstwa Środowiskowo – Rodzinnego w Chociwlu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie,
- Zespół Szkół Niepublicznych w Radowie Małym,
- Powiatowego Urzędu Pacy w Stargardzie,
- organizacji pozarządowych,
- Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego w Stargardzie.

W celu realizacji zadań zakłada się następujące działania:

1) Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny. Wsparcie interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Praca asystenta rodziny powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

2) Poradnictwo specjalistyczne.

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałość o higienę osobistą i otoczenie. Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną.

Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3) Wsparcie materialne rodzin ubogich zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Wsparcie materialne może polegać na objęciu dożywianiem wymagających tego dzieci w przedszkolach, uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, zapewnieniu pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim, pomoc w dostępie dzieci i młodzieży z rodzin problemowych do pomocy w zaopatrzeniu w artykuły i podręczniki szkolne, udzielaniu dzieciom i młodzieży stypendiów szkolnych, współorganizowaniu wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.

4) Partycypowanie w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

4. Finansowanie programu.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Chociwel na lata 2020-2022 realizowany będzie w ramach środków własnych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chociwlu, dotacji z budżetu Państwa (Ministra właściwego do spraw rodziny) oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

5. Monitoring i ewaluacja programu.

Monitoring Programu będzie polegał na zbieraniu danych dot. zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Chociwlu, w celu ocenienia czy Program osiąga założone cele.

Podstawę ewaluacji stanowią będą:

- ✓ wypowiedzi ustne partnerów i uczestników programu,
- ✓ kontrakty socjalne,
- ✓ wywiady środowiskowe,
- ✓ decyzje administracyjne dot. przyznanych świadczeń.

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji realizacji Programu będzie polegało na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określonych w Tabeli Nr 2 i Tabeli Nr 3 oraz danych dotyczących przemocy w rodzinie i umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy kontynuować konkretne działania, czy je intensyfikować, czy je modyfikować.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny składane będzie Radzie Miejskiej przez Kierownika Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chociwlu w terminie do dnia 31 marca każdego roku.

W przypadku modyfikacji Programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

V. PODSUMOWANIE.

Program zakłada tworzenie odpowiednich warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin, a szczególnie dzieci zamieszkujących na terenie gminy Chociwel oraz poprawę stylu i jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a wydobywanie umiejętności i potencjału zwiększy szansę na samodzielne zmiernianie się ze swoimi problemami. Niezbędne staje się systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Istotnym elementem sukcesu w zakresie realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest włączenie instytucji, placówek i organizacji w działania wspierające dzieci i rodziny. Efektem zamierzonych działań jest dążenie do polepszenia sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ograniczenie patologii społecznej oraz zminimalizowanie negatywnych zachowań poprzez stworzenie skutecznego systemu wsparcia.

BURMISTRZ CHOCIWLA

Stanisław Szymczak